

PÁLYAKEZDŐK

A közelmúltban Kiskunhalason, a fiatal határőrtisztek értekezletén vettünk részt, ahol a pályakezdők munkájáról, magatartásáról szóló értékelést hallottuk. S az ott elhangzott véleményekből következtetve tapasztalataink nagyon pozitívak.

Miről van szó? Arról, hogy a határőrségnél az előjárók is elégedettek a pályakezdőkkel, és a fiatal tisztek is elégedettek a körülményekkel. Vagyis általános tapasztalat, hogy a katonai főiskoláról néhány év óta kiikerült tisztek nagy lelkesedéssel, szorgalommal végzik a munkájukat. Az új környezetbe gyorsan beilleszkednek, s az idősebb tisztekkel jól együtt tudnak dolgozni.

A fiatal tisztek hozzáértés, szorgalmas munkáját jelzi, hogy többségük már kitüntetésben, vagy jutalomban részesült.

A pályakezdők felbecsülhetetlen értéke, hogy „szakmai” munkájuk mellett egyesek a pártban, vagy a KISZ-ben, mások az Ifjú Garda vagy az úttörőmozgalomban, a községi tanácsban vagy az MHSZ-ben tisztséget vállalnak.

Néhány Szeged környékén dolgozó fiatal tiszttel külön is beszélgettünk, s közülük a következőket tudtuk meg:

Szemán Béla hadnagy Tokaj környékéről került a katonai főiskolára. Két éve

avatták fel, s azóta az egyik Szeged környéki határőralakulat politikai tisztje.

— Megismertem Rösztét és a tanyavilágot — mondja a fiatal tiszt —, és megszerettem az itt élő embereket. Pedig amikor idekerültem, őszintén szólva egyáltalán nem lelkesedtem. Arra gondoltam, hogy a hegyvidék után a síkságot nemigen tudom majd megszokni. De már az első hetekben, hónapokban észrevettem, hogy jószívű, ragaszkodó, vendégszerető emberek a határmentiek. És velük együtt ezt a tájat is megszerettem.

— Rösztén a fiatalok is szeretik a határőroket, szívesen társalognak velük. S nyilván ennek a következménye, hogy Sebők Teréz személyében élettársat is Rösztéről választhattam. Házaságkötés után kétszobás-összkomfortos lakást utalt ki részünkre a parancsnokság, és 1973. május hatodikán kislányuk született — mesélte leplezett örömmel a családapa.

Pintér Zoltán a szegedi Radnóti gimnáziumból került a tiszti iskolára. Az első évet a főiskola Szegedre kihelyezett századánál végezte, s akkor ismerkedett meg feleségével, aki a tanárképző főiskolán tanult. Jelenleg mindketten pedagógusok. A férj a határőrségnél, a feleség a mórhalmi iskolában tanít.

— Előnyös helyzetben kezdtem a tiszti pályát — jegyzi meg Pintér Zoltán hadnagy —, mert a gyermekkoromban megszokott környezetbe, vagyis hazakerültem. Iskolás koromban a nyári szüneteket mindig Mórhalmon töltöttem. Sok ismerősöm van a faluban is, meg a tanyavilágban is. Tizenöt hónapos a kislányunk. Jól berendezett lakásunk van, tehát nem panaszkodhatunk.

Nagy József hadnagy az elmúlt évben fejezte be a tiszti iskolát. Ő is Csongrád megyéből indult és ide húzta vissza a „honvágy”, meg a kislány. A kübekházi iskolagazgató és községi tanácselnök fia — Józsi — a szegedi Ságvári gimnáziumból került a katonai főiskolára. Tavaly augusztus 20-án avatták hadnaggyá. A harmadik évben Rösztén gyakorlati munkán volt, amikor Ördög Erzsébetet megismerte. Azóta házasságot kötöttek, s a szülők segítségével, Szegeden, modern lakást vásároltak. A fiatalasszony Szegeden óvónő, a férj pedig a tiszaszegedi határőralakulatnál dolgozik.

Kiss Sándor hadnagy Hajdú-Bihar megyéből jött Asoththalmora. Ő is Csongrád megyei lányt vett feleségül: Galiba Ilona kémia és fizika szakos tanárnő, aki az asoththalmi központi iskolában tanít.

— Két évvel ezelőtt elkezdtem a faluba — meséli Kiss Sándor hadnagy — Nem ismertem senkit, szokatlan volt minden. És a munkámban az is nagyon zavart, hogy tölem idősebb katonákkal kellett a parancsaimat elfogadtatni. Szerencsémre nagyon jó parancsnokom van, sok segítséget kaptam tőle a katonai és a politikai munkához. Mint fiatal, nőlen embert családtagként fogadtak, de ugyanazt éreztem a falusi, tanyasi emberek részéről is.

— Gyorsan megszoktam tehát a változást, az új környezetet, az asoththalmi embereket. És megszerettem őket, ami tapasztalataim szerint kölcsönös. Túlzás nélkül mondom, nem szívesen mennek el Asoththalmórol.

A pályakezdő tisztek tehát jól érzik magukat a határőrségnél, Csongrád megyében. Szeretik a hivatásukat, jól dolgoznak és példamutatóak.

Gaszó Béla

Az igazságszolgáltatást érintő új jogszabályokról

4. A pénz fizetésére vagy ingó kiadására irányuló követelés érvényesítésének eddig is bevált, egyszerű és aránylag kisebb költséggel járó módja volt a fizetési meghagyásos eljárás. A törvény módosítása is ebből a megfontolásból indult ki, amikor az ily módon történő érvényesítés kötelező értékhatárát 5000 forintra emelte fel. Annak természetesen nincs akadálya, hogy ennél nagyobb értékű pénzkövetelést vagy ingó kiadására irányuló igényt is ily módon érvényesítsen a jogosult.

Változatlan az a szabály, hogy a kötelezett — ha az érvényesített követeléssel nem tartozik, vagy nem annyival tartozik, mint amennyit a jogosult érvényesít —, akkor a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 napon belül ellentmondással élhet. Ezt eggyel több példányban kell benyújtani, mint ahány fél az eljárásban érdekelt van. Az ellentmondásban a kötelezettnek elő kell adnia a védekezésének alapjául szolgáló tényeket, valamint ezek bizonyítékait. Erre különösen felhívom a figyelmet, mert tapasztalataink szerint a kötelezett ellentmondása gyakran nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Gyakran lakonikus rövidséggel csak annyit tartalmaz, hogy „ellentmondok”, vagy „nem tartozom” stb. Az ilyen tartalmú ellentmondás az eljárás elhúzódsát eredményezheti és szankcionálható is.

Azért is fontos, hogy az ellentmondás megfeleljen a törvény rendelkezéseinek, mert az eljárási szabályok szerint, ha a kötelezett a követelés összegét teljes egészében elismeri és csak a fizetésre kér haladékot, vagy az összeg részletekben való megfizetését kéri, akkor a beadvány nem minősül ellentmondásnak, egyszerűbb módon elintézhető. Lényeges tehát, hogy a kötelezettnek a fizetési meghagyással kapcsolatos nyilatkozata egyértelmű legyen, megfelelően a törvény rendelkezéseinek.

A bíróság a kötelezett ellentmondása esetén felhívja a jogosultat az illeték kiegészítésére és csak akkor jár el tovább az ügyben, ha ez az előírt 8 napos határidőn belül megtörténik. Egyébként a pert megszünteti.

Változatlan alapul az, hogy a bírósági eljárásért fi-

zetet illeték, anyagi teher senkit ne gátoljon jogos igények érvényesítésében. Másrészt viszont az eddigi tapasztalatunk az volt, hogy a pereskedés nem járt különösebb anyagi kockázattal. Utaltam arra, hogy a pereskedés — különösen, ha az alaptalan vagy rosszhiszemű — most már anyagilag is súlyosabb megterhelést jelent.

Az előbbi megfontolások alapján került sor az illetékjogszabályok részbeni módosítására. Az igazságügyi miniszter pedig újabb szabályozta a költségmentesség alkalmazását a bírósági eljárásban.

A legfontosabb illetékek a polgári bírósági eljárásban a következők:

— a polgári peres eljárásban 6%, de legalább 50 forint,

— a polgári nemperes eljárásban — a fizetési meghagyásos eljárás kivételével — 0,5%, de legalább 30 forint,

— a fizetési meghagyásos eljárásban 3%, de legalább 30 forint.

— A végrehajtási eljárás illetéke 3%, de a 100 forintot meg nem haladó követelés esetében legalább 10 forint, a 100 forintot meghaladó követelés esetében legalább 30 forint.

— A házassági bontóper il-

letéke 1000 forint, amelyből 500 forintot a keresetlevél előterjesztésekor, a további 500 forintot pedig a bíróság felhívásában megjelölt határidő alatt kell leróni.

A bírósági meghagyással szemben benyújtott ellentmondás és a mulasztást szankcionáló illeték mértékéről már szóltam.

A felsorolt százalékos kulcs szerint megállapított illetékek a per tárgyának az értékéhez igazodnak. Ez a keresettel vagy fizetési meghagyással érvényesített követelés vagy más jog értéke. Ez az esetek jó részében kézenfekvő, jó azonban tudni, hogy

— tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék vagy időszakos szolgáltatás iránti perben a még teljesítendő valamennyi, legfeljebb azonban egy évi szolgáltatás értékét,

— bérleti vagy haszonélvezeti jogviszonyra vonatkozó perben az egy évi bér, illetőleg haszonbér összegét kell figyelembe venni. Ezen túlmenő részleteket is szabályoz a törvény, azonban ezek a gyakorlatban ritkábban fordulnak elő. Ha pedig a per vagy az eljárás tárgya nem értékelhető, az illeték alapjául a járásbírósi eljárásban 5000 forintot kell figyelembe venni.

Dr. Falu György
(A befejező rész következik)

Megjelölt halak

A Tisza-kutató Bizottság egyik fontos munkaterülete a Tisza halainak vizsgálata. Igyekeznek megállapítani a jelenlegi állomány nagyságát és felderíteni azokat az okokat, amelyek ennek csökkenését okozzák.

Keresik a megoldást, hogyan lehetne a halnépesség számát növelni. Ennek egyik módja lehet a Tiszához közvetlenül kapcsolódó természetes halszaporító helyek létesítése. Ilyen lesz majd a nemrég üzembe helyezett kiskörei vízlépcső fölött — a Tisza jelenlegi hullámtérben — néhány év múlva kialakuló víztározó medence. Tulajdonképpen a Balaton egyharmadának megfelelő nagyságú tó, amelyet a Tisza vize tölt meg. A majdani tó területén több holtága van a Tiszának, amelyeknek természetesen megvan a maguk halállománya. Amikor majd a feltöltéskor víz alá kerül a hullámtér, e morotvák halai alkotják az új tó halnépességének alapját. Eppen ezért a Tisza-kutató Munkaközösség Tiszafüreden működő tagjai évek óta vizsgálják a halpopulációt. Megállapították, hogy 22 halfaj él a holtágakban.

A jelölés célja, hogy a halak vándorlásáról, növekedéséről megbízható adatok birtokába jussunk.

Szegeden éppen az elmúlt hetekben fogták ki az első, Tiszafüreden megjelölt halakat. Várható, hogy a jövőben gyakrabban kerülnek ilyenek hálóba és horogra.

A fekete vagy fehér műanyagból készült jel mintegy 1,5 cm átmérőjű kör lap, amely egy kis függelékkel a hal kopolyájába van akasztva. A rajta található T I jelzés mutatja, hogy az állatot a Tiszán jelölték meg, az alatta levő szám pedig a jelölt hal sorszáma (melynek alapján a hal adatait nyilvántartják).

Mit csináljon, aki jelölt halat fog?

Ha a hal a kifogható méret alatt van, a jelet ne vegye le, csak annak adatait jegyezze fel, a halat dobja

vissza a vízbe. Az adatokat „Szarvas HAKI” címre küldje be.

A jelet csak akkor szabad levenni, ha a hal méretes. Ekkor a jelet az alábbi adatokkal együtt küldje el az előbbi címre. A szükséges adatok: A beküldő neve, címe, a fogás helye, ideje, a hal súlya, hossza, testmagassága. A jel beküldőjének a Szarvasi Haltenyésztési Kutató Intézet 30 Ft jutalmat küld.

Az itt vázolt munkát a kutatók természetesen csak a halászok és sporthorgászok megértő segítségével tudják elvégezni. Támogatásukra a Tisza-kutató Munkaközösség annál is inkább számít, mert célunk — a halállomány növelése — közérdekű.

Dr. Marián Miklós

Tóth Béla:

Céhmesteri irományok

27.

Hanem, ahogy az örök kalendáriumban íródva áll: ember tervez, de odafenn döntenek. Szeptemberben olyan száraz idő jött ránk, ezt a Tisza mutatta legjobban, a mederbeli porondjain vasárnap délutánként muzsikaszóra mulattak, táncoltak a túlparti halhasító tanyák vidám fisérnépei.

Jó sima, agyagos porondok tünezték föl a víz helyén.

Csak mondom, rekkenő nyár, szárazság lakott rajtunk, s szeptember 17-én éjjel, mert az ilyet sosem lehet elfelejteni, csöndes éjszaka volt pedig, és nagyon pontos szervezett tűzvigyázó sereg fölállítva, külön utanként tűzi komisszáriusok kirendelve, kik lóháton járták, vigyázták, különösen ebben a szárazságban a várost, de olyan aprólékosan, hogy este a gyalogosoknak nem engedték meg a házak tövében a járaskelést, hanem csak kint mehettek a út közepén, nehogy valami titkos pipacsutorából, vagy szándékosságából csak fölzaladjon a vörös karkas, a házakra.

A mondott nap éjszakáján sehol nem volt másutt tűz, ezért valószínű szándékos gyújtás lehetett. Valaki elhamvasztotta a Tükör utcai

Spiccer-műhelyt. Mint a puskapor, úgy égett ott minden, le egészen a szín ágasainak földbe ázott akácfatuskójáig. Azon már, mikor lángban volt, a Tisza vize se segített volna.

A városháza faragott új berendezése ott volt a színben készen, lenolajkencével beáztatva, szerelésre várva. Ott égett a báró Sina új Tiszaparti palotájának összes berendezése, faburkolata borovi fenyőből, hogy csak a nagyobb munkákat emlísem. Elégett tíz szobabútor, az egyes darabokat külön nem is számítva, valamint két hajórakomány fűrészt fenyődeszka, az udvaron máglyába téve. Círcitel 5000 mázsa fanémű.

Spiccer úr, mert összekongattak a város minden harangjaival, azon órában, amikor az ég is vargát rántott a lángok magasságától, s Spiccer úr is jött fejére kulesolta kézzel, úgy járt a tűz körül, s látszott rajta, nem az esze, a lába viszi. Az se sokáig. Reggel lefeküdt műhelye mellé, talán csak, hogy kicsit megpihenjen, s többet nem kelt föl onnét.

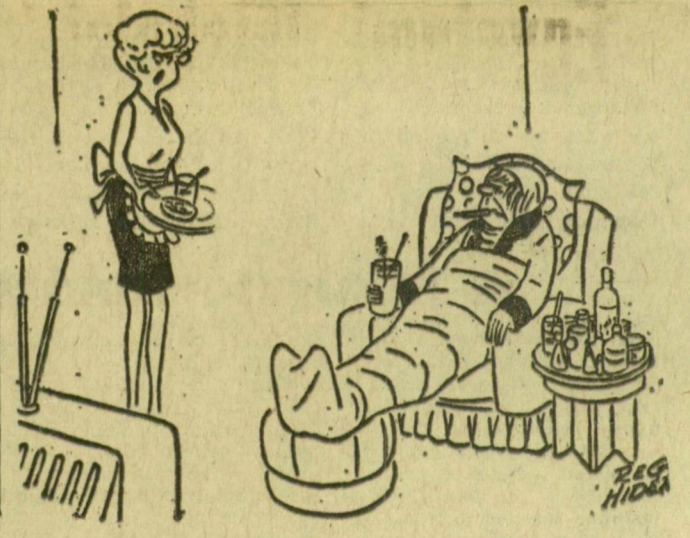
Tudtuk, mi is bajosan állunk már talpra. Nem maradt meg egy használható szögünk is. Minden elégett, a vasnemű használhatatlanul megégett a tűzben.

Tehetlenségünk béklyóiban ültünk a sóján, néztünk, mint a birkák a mészaros akoljában, mert az sem tudja, milyen a sorsa, mikor következik a cincár akarata szerint.

Azt is alig vettük észünkbe, hogy mellénk ült egy fenyőörnkre az öreg Zsótér János, nevezetes tőzsérje a városnak, s mindenféle hajmeresztő találmányoknak mániákus segítője, mész ki-találója. Akart ő már gőzhajót létrehozni a Tiszán, s botjával homokba rajzolt tervet megrendelte a supereknl. A hajó elkészült, csak épp nem tudott járni a vízen. Most, hogy oda-jött, nagyon szépen beszélt velünk.

— Mondok én egyet. Csináljunk hajógyárat! Én adom a pénzt, ti csináljátok. Magyarhoni gőzlapátos húzó, meg személyvivő hajót sike-

Túlzott ápolás

— Többet törődsz ezzel a kis náthával, mint velem.

rítunk, s akkor is megélünk. Ne higgyétek, hogy csak az osztrák sógorok tudnak olyat, vagy az angolok. Nektek azért mondom, mert világot járt emberek vagytok, bajban vagytok, csapjatok a markomba.

— Nem tudunk mi a hajóhoz, bátyám — ócsúdik föl Fridi —, itt vannak a superek, az ő kenyerek az. Mi jámbor egysejtű műasztalosok voltunk. Tegnap még ennek tudatában feküdtünk le.

— A személyhajónak csupa műasztalos munka a belseje. A kabinok, kajutók, lépcsők, szalonnok, csupa paliszánder, s egzóta faburkolat. Jártatok a Herminával, ami negyvennégy óta szántja a Tiszát. Láttátok miből van. S nem vette azt Széchenyi egyebütt, mint éppenhogy Párizsban. Mi lenne, ha kicsit fejletlen, meg tanulni elugranátok egy párizsi hajógyárba? Csak éppen a fortélyokat ellesni. Nem kell nektek előről kezdeni.

Beszél az úr, mert jár a szája, meg mond is valamit, mert oda kell figyelni.

— Az adósságok elől meg nem menekülhetünk, ötvenezer forintnyi összeg lett is hamuvá az éjjel. S kinti adósság abból vagy tízezer. S egy napi tartalékunk sincs, amit a családnak hagyának. Más utunk nincs, Szeravicához beállunk bérnyalásnak. Éppen mostanában kurrenált az ácsok között olyan legényeket, akik tudnak a nagyoló gyaluhoz. Az még kitelhet belőlünk.

— Nem úgy lesz az. Én a saját szakálamra előlge adom a tartozásokat, s böcsülettel el-tartom a családokat, ti elmentek Párizsba. Mehettek gőzessel is, le a Dunán, át a Fekete-tengeren, csak aludnotok kell, s kiszálltok Párizsban.

(Folytatjuk.)